

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

HØRING. FORSKRIFTER OM RAMMEPLANER FOR LÆRERUTDANNING TRINN 8-13.

Generelt

Vi imøteser de nye forskriftene om rammeplaner og forutsetter at endringene vil innebære den tilsiktede kvalitetsheving uten at det oppstår utilsiktede konsekvenser.

Opptak

Vi mener at lærerutdanningene på sikt vil være tjent med høye inntakskrav. Det er imidlertid viktig å være bevisst at de foreslåtte endringene i opptakskrav vil kunne slå negativt ut på dekking av kvalifiserte lærere – særlig i distriktene. Dette fordi rekrutteringen til utdanninger som ligger ved institusjoner utenfor de største byene trolig vil gå ned. Det er også fagområder der det er ønskelig med unntaksordninger.

Når det innføres høyere opptakskrav, er det viktig med gode overgangsordninger og at disse følges med midlertidige kvalifiseringstiltak og rekrutteringssatsninger.

Profesjonsfag

Vi støtter tanken om et integrerende og samlende profesjonsfag, og ser at dette også kan være et samlende element på tvers av de ulike lærerutdanningene. Dersom profesjonsfaget skal være et samlende element på tvers av utdanningene, bør læringsutbyttebeskrivelsene gjennomarbeides og samordnes bedre.

Startpunkt

Vi støtter de foreslåtte tidspunktene for implementering av nye rammeplaner og vektlegger hensynet til studentenes mulighet for å planlegge sitt studieløp. Som nevnt over må det settes inn særskilte tiltak i en overgangsperiode.

Trinn

Vi støtter i hovedsak forslag om trinnretting, men ønsker at det åpnes for unntaksordninger for kunstfagene.

Læringsutbyttebeskrivelser

Læringsutbyttebeskrivelsene for de ulike utdanningene bør gjennomgås med tanke på samordning og begrepsbruk.

Forskning, vitenskapelig arbeid og kunstnerisk utviklingsarbeid

Der det vises til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet må også «kunstnerisk utviklingsarbeid» tas inn.

Forslag til forskrift om rammeplan for treårige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag

KD ønsker andre opptakskrav for de treårige faglærerutdanningene i praktiske og estetiske fag enn de krav som gjelder for grunnskolelærerutdanningene, gjennom forslaget å fritta søkere for kravet 3 eller bedre i matematikk. Det innebærer at opptakskravet vil være minimum 35 skolepoeng og karakteren 3 eller bedre i norsk, og det er et spørsmål om det i slike tilfeller bør stilles andre tilleggskrav for opptak.

Vi ønsker at krav om karakter 3 i matematikk skal gjelde for faglærerutdanning i kroppsøving. Vi mener denne lærerutdanningen bør ha samme opptakskrav som eks GLU, Argumentet er at faglærerutdanning i kroppsøving og idrettsfag har betydelige innslag av naturvitenskaplige tema som krever nødvendig forståelse av matematikk. Kunnskap i matematikk er også nødvendig for videre utdanning i faget på masternivå.

Faglærerutdanningen i musikk baserer sitt opptak også til egen opptaksprøve – noe som sikrer kompetente studenter. Disse prøvene gir en god indikasjon på studentenes kvalifikasjoner for å gå på studiet. Karakteren 3 i matematikk fra videregående skole er ikke avgjørende for om en lykkes i studiet eller ikke. Derfor bør faglærerutdanningene i musikk ikke stille karakterkrav i matematikk – men kun i norsk.

§1 Virkeområde og formål

I tidligere brev fra musikkseksjonen ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, har vi uttrykt bekymring vedrørende departementets føring om at de nye faglærerutdanningene skal ha fokus kun på aldersgruppen 8-13. klasse. Dette blir problematisk for faglærerutdanningene i musikk, all den stund at kulturskolene representerer det viktigste markedet for de som utdannes innenfor disse studiene. Rammeplanutvalget har i sitt forslag, gitt rom for en bredere profil, rettet mot 1-13. klassetrinn. Vår henstilling om å endre fokusområdet til 1-13. klasse for faglærerutdanning i musikk, knyttes til følgende argumentasjon:

I kommunene har vi i dag to skoleslag som er lovpålagt:

1. Grunnskolen
2. Kulturskolen

Fokus på 8-13 trinn, relateres til grunnskolens aldersinndeling – ungdomstrinnet og videregående skole. For de som tar faglærerutdanning i musikk, vil dette medføre en betydelig kompetansedegradering, da kulturskolene ikke opererer innfor en slik inndeling - de dekker faktisk hele aldersspennet, fra barnehagealder – til videregående skole – derfor må våre

studenter ha en kompetanse som dekker hele feltet, fra 1-13. trinn. Signalene vi har fått tyder på at de fleste som går i kulturskolene i dag er under 13 år. Det i seg selv burde være tilstrekkelig grunn for å endre fokusområdet til nevnte trinn (1-13). Kunnskapsdepartementets forslag om gratis undervisningstilbud i kulturskolene for elever på 1. til 4.trinn, understreker betydningen av en slik endring.

Her er det også andre aspekter som er avgjørende i argumentasjonen om å ha et aldersfokus utover departementets føring, 8.-13. trinn – spesielt knyttes dette til utfordringer i oppvekstmiljøene.

De kulturskolene som i dag har god og relevant kompetanse, prøver å innpasse sin aktivitet i tråd med innbyggernes ulike behov for kulturfaglig bistand og tilrettelegging som innbefatter i stor grad små barn, men også gruppen psykisk utviklingshemmede.

Sistnevnte er en bredt sammensatt gruppe, som også har rett til å få et tilpasset tilbud, både i grunnskole og kulturskole. Metoder og pedagogiske tilnæringsmåter som kun knyttes til fokusområde 8-13 vil være svært begrensende.

For faglærerutdanningen i musikk er det helt nødvendig at fokusområdet endres til trinn 1-13 – eller aller helst 1-10. trinn, da det er i dette alderssegmentet de fleste havner som lærere.

Kunstnerisk utviklingsarbeid må nevnes sammen med forsknings- og erfaringsbaseringen. Videre mener vi at også kulturskolen spesifikt må nevnes her.

Den siste setningen kan med fordel endres noe, slik at den er mer i overensstemmelse med de andre forskriftsforslagene. I tråd med ønsket om harmonisering foreslår vi følgende tekst:

«På bakgrunn av den faglige profilen for disse utdanningene, og for å ivareta behovet for fagkompetansen på alle trinn i grunnopplæringen og kulturskolen, mener vi at det bør åpnes for faglærerutdanninger som gir kompetanse for undervisning på alle trinn i grunnopplæringen, det vil si for trinnene 1-13, og for kulturskolen».

§2 Læringsutbytte

Læringsutbyttebeskrivelsene må tilpasses til at de utdanningene det gjelder skal kunne kvalifisere for hele løpet, trinnene 1-13.

Kunstnerisk utviklingsarbeid bør innarbeides flere steder under denne paragrafen.

Dersom det åpnes for at noen av faglærerutdanningene skal kunne kvalifisere for tilsetting på trinn 1-13, så må også barn nevnes i de tilfellene der ungdom nevnes.

§ 3 Struktur og innhold for faglærerutdanning

Beskrivelsen som gis av profesjonsfaget er svært kort, det nevnes kun at faget har ansvar for å ivareta sammenheng i studiet og at vitenskapsteori og metode skal inngå i faget. Vi mener dette med fordel kunne vært bygget ut, og viser også her til formuleringen i forslag til forskrift for yrkesfaglærere: Faget skal danne den lærerfaglige plattformen i utdanningen, være praktisk rettet, være et verdi- og dannelsesfag og gi studentene en felles identitet som lærer i skolen og i kulturskolen. Profesjonsfaget skal bidra til kunnskap om mangfoldet i elevenes bakgrunn og faglige forutsetninger, og bidra til at studentene utvikler kompetanse om barn og unges utvikling, læring og om barne- og ungdomskultur.

Forslag til forskrift for PPU for yrkesfag

Generelle kommentarer

KD foreslår at det fastsettes en egen forskrift om PPU for yrkesfag, der opptakskravet er 3-årig relevant bachelorutdanning. Det medfører at kandidater med fagbrev kun skal vurderes for opptak til 3-årig yrkesfaglærerutdanning.

HiNT støtter forslaget, som vi mener vil gi en lærerutdanning av høyere kvalitet. Vi er samtidig bekymret for de kortsiktige konsekvensene dette forslaget vil kunne ha for rekrutteringen av lærere til vg skole, og studenter til utdanningen, og mener det her kan være behov for en nasjonal satsing på midlertidige kvalifiseringstiltak.

Vi imøteser arbeidet med å utrede en nasjonal ordning for realkompetansevurdering, og deltar gjerne i arbeidet.

HiNT mener rammeplanen for PPU for yrkesfag i hovedsak fremstår som et godt grunnlag for fremtidig lærerutdanning på feltet. Læringsutbyttebeskrivelsene dekker det vi ser som de mest sentrale kompetanseområdene, og strukturen ivaretar det integrerte perspektiv vi mener er helt nødvendig i en fremtidsrettet lærerutdanning.

Vi ønsker å gi noen anbefalinger til det videre arbeidet med ny rammeplan for PPUY.

§2 Læringsutbytte

Generell kompetanse

Vi foreslår følgende språklige endring, som ikke endrer innholdet: kan legge til rette for entreprenørskap, nytenkning og innovasjon, og at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen

§3 Struktur og innhold

I det fremlagte forskriftsforslaget nevnes profesjonsfaget kun innledningsvis (§ 1). Videre (§3) at utdanningen består av pedagogikk, 30 studiepoeng og yrkesdidaktikk, 30 studiepoeng. Vi etterlyser en kort, men tydelig beskrivelse av profesjonsfaget.

Det bør presiseres, slik det gjøres for forskriftsforslaget for PPU, at praksis skal inngå som en integrert del av pedagogikk og fagdidaktikk.

Praksisopplæringens omfang og organisering

Når praksis omtales, foretrekker vi at det brukes begrepet arbeidsdager, ikke bare dager.

Ønsket om ungdomsskolepraksis for yrkesfaglærere er forståelig ut fra rammeplanenes helhetsperspektiv, men bør begrenses til én eller to arbeidsdager. Trinnes fag er lite relevante for vår gruppe studenter. Slik fagsammensettingen i ungdomsskolen er i dag, vil få studenter ha fagkompetanse som gjør dem aktuelle for lærerstilling i skoleslaget senere. Timene i ungdomsskole kan for eksempel tilbringes i faget «Utdanningsvalg», eller i (avgangs-)klasser som kan ha glede av samtale med en representant for yrkesfaglige programmer i videregående opplæring.

Forslag: *Ungdomsskolepraksis begrenses til 1-2 arbeidsdager. 10-15 arbeidsdager tas som breddepraksis.*

Når forskriften foreskriver praksisopplæring fordelt på de ulike trinnene i programfaget i videregående skole, vil dette for mange studenter innebære praksis på ulike videregående skoler, og dermed også flere ulike veiledere. Mange videregående skoler har bare ett eller to programfag på vg2-nivå, med få lærere (veiledere). Vi mener man bør la studenten utvikle hoveddelen av praksisopplæringen på kun én skole med én veileder, men legge inn et krav om såkalt breddepraksis. *Breddepraksis* blir da praksisopplæring som legges til programfag studenten ikke har fagkompetanse innenfor. Dette må evt tas på andre videregående skoler.

Samtidig anbefaler vi at minst 50 % av praksisopplæringen legges til et annet sted enn ved egen arbeidsplass. I en læringsprosess bør kandidatene møte andre miljø enn sin egen arbeidsplass. Dessuten vil vurdering av kandidatene lettere ha større legitimitet når denne ikke bare er foretatt av kollegaer og/eller leder på egen arbeidsplass.

§5 Opptak

HiNT støtter de skjerpede opptakskravene, og mener disse vil gi lærerutdanninger av høyere kvalitet og mer kompetente lærerne. Samtidig vil vi uttrykke bekymring for at vi med en slik innskjerping får enda større problemer med rekruttering av kvalifiserte lærere i skolen og til utdanninger – særlig utenfor de største byene. Høgskolene som i dag tilbyr PPUY må derfor sikres mulighet til å bygge opp 3-årige yrkesfaglærerutdanninger for å sikre tilgang på godt kvalifiserte yrkesfaglærere i de ulike regionene. Vi mener at det varslede arbeidet med å tilby yrkesfaglærerutdanninger i flere regioner, og utvikle mer fleksible utdanningsløp, er ett av flere tiltak som kan motvirke rekrutteringsvikt både til yrke og utdanning. I dette ligger også å sikre gode overgangsordninger.

Med hilsen

Egil Solli
Dekan

Kopi til:
Steinar Nebb

